

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

อุตสาหกรรมการผลิตสับปรดกระป๋องและปลาทุ่นกระป๋อง เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างมากในบรรดาอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการส่งออก โดยในแต่ละปีสามารถทำรายได้ให้กับประเทศเป็นมูลค่าหลายหมื่นล้านบาท เป็นอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรและประมง รวมทั้งก่อให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้สู่ภูมิภาคอีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น อุตสาหกรรมการผลิตกระป๋องและบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น แต่ในปัจจุบันอุตสาหกรรมเหล่านี้ ต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ ปัญหาการกีดกันทางการค้า ปัญหาอัตราค่าจ้างแรงงานเพิ่มสูงขึ้น ปัญหาราคาวัตถุดิบอื่น ๆ รวมทั้งค่าระวางขนส่งเพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น ดังนั้น ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึง ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตของอุตสาหกรรมทั้ง 2 นี้ ว่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตเป็นอย่างไร โดยทำการเปรียบเทียบการใช้ต้นทุนทรัพยากรการผลิตระหว่างปี พ.ศ.2532 ซึ่งเป็นยุคทองของการลงทุนในอุตสาหกรรมเหล่านี้กับปี พ.ศ.2536 ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวต่อไปในอนาคต เพื่อให้การผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต โดยใช้แนวความคิดต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ (Domestic Resource Costs : DRC) เป็นเครื่องวัด คือ เป็นการวัดต้นทุนค่าเสียโอกาสที่แท้จริงของทรัพยากรภายในประเทศที่ใช้ในการผลิตเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศ 1 หน่วย โดยนำมาเปรียบเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ถ้าค่า DRC ที่คำนวณได้น้อยกว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงิน หรือ ค่า $DRC/SER < 1$ แล้ว การผลิตนั้นจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิต ซึ่งในการคำนวณก็จะใช้ข้อมูลจากการสำรวจต้นทุนการผลิตต่าง ๆ ในลักษณะรายบริษัทในปี พ.ศ.2532 และ พ.ศ.2536 และจากตารางปัจจัย-ผลผลิต ในปี พ.ศ.2533 ด้วย

ผลการศึกษาพบว่า การผลิตอุตสาหกรรมสับปรดกระป๋องในปี พ.ศ.2532 มีค่า DRC เท่ากับ 21.59 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และเมื่อเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนเงา ในปี พ.ศ.2532 ซึ่งเท่ากับ 25.85 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐแล้ว พบว่า ในปี พ.ศ.2532 นี้ อุตสาหกรรมการผลิต สับปรดกระป๋องมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ คือ มีค่า $DRC/SER = 0.84$ และเมื่อ พิจารณาค่าของ DRC ในปี พ.ศ.2536 แล้ว พบว่า การผลิตในอุตสาหกรรมสับปรดกระป๋องยังคงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอยู่ คือ มีค่า DRC เท่ากับ 24.84 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และเมื่อเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนเงา ในปี พ.ศ.2536 ซึ่งมีค่า เท่ากับ 25.62 บาทต่อ ดอลลาร์สหรัฐแล้ว จะมีค่าน้อยกว่า 1 คือ เท่ากับ 0.97 ซึ่งก็หมายความว่า ในปี พ.ศ.2536 การผลิตของอุตสาหกรรมสับปรดกระป๋องยังคงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอยู่ แต่มีความได้ เปรียบโดยเปรียบเทียบลดลงจาก ปี พ.ศ.2532 ทั้งนี้ เนื่องจาก ต้นทุนทางด้านปัจจัยขั้นปฐม โดยเฉพาะด้านแรงงานที่เพิ่มขึ้น และจากต้นทุนทางด้านวัสดุที่ไม่สามารถค้าระหว่างประเทศได้ ที่เพิ่มขึ้น เช่น ค่าบริการสาธารณสุข โภค ไฟฟ้า ประปา เป็นต้น

เช่นเดียวกับการผลิตในอุตสาหกรรมปลาหมึกกระป๋อง ที่มีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในปี พ.ศ.2536 ลดลงจากปี พ.ศ.2532 หรือมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้น นั่นเอง คือ มีค่า $DRC/SER = 0.87$ ในปี พ.ศ.2536 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2532 ที่มีค่า $DRC/SER = 0.73$ ทั้งนี้ เนื่องจาก การที่มีต้นทุนในการผลิตของอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น เช่น ต้นทุนทางด้านปัจจัยขั้นปฐม ทั้งด้านค่าจ้างแรงงาน และส่วนของทุน และจากการที่ราคาผลผลิต ในตลาดโลกลดลง ซึ่งจากสาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ค่าของต้นทุน การใช้ทรัพยากรภายในประเทศในการผลิต (DRC) เพิ่มขึ้น ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ในการผลิตจึงลดน้อยลง

จากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ที่ส่งผลต่อความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ จึงได้ทำการศึกษาถึงความไหวตัวของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เมื่อปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เปลี่ยนแปลงไป โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญมาทำการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยทางด้านต้นทุน แรงงาน วัตถุดิบ ราคาผลผลิตในตลาดโลก นอกจากนี้ ยังได้ทำการศึกษาเพื่อหาจุดวิกฤตของแต่ละปัจจัย ซึ่งเป็นจุดที่แสดงถึงขอบเขตของการมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ โดย ณ จุด นี้จะมีค่า $DRC/SER = 1.00$

จากการศึกษา พบว่า การไหลตัวของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในอุตสาหกรรม การผลิตสับประรดกระป๋อง มีการไหลตัวในทิศทางเดียวกับ การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางด้าน ราคาผลผลิตในตลาดโลก แต่จะมีการไหลตัวในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัย ต้นทุนทางด้านแรงงาน วัตถุประสงค์ โดยการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางด้านแรงงานมีความไหวตัว ต่อค่า DRC/SER ไม่มากนัก คือ การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต้นทุนทางด้านแรงงาน ทำให้ค่า DRC /SER เปลี่ยนแปลงไปไม่มากนัก และยังคงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอยู่ จนกระทั่งการ เพิ่มขึ้นของต้นทุนแรงงานที่ร้อยละ 20 จึงทำให้อุตสาหกรรมสับประรดกระป๋องนี้เริ่มจะไม่มี ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอีกต่อไป ซึ่งเป็นการแสดงถึง จุดวิกฤตของการมีความได้เปรียบโดย เปรียบเทียบในอุตสาหกรรมสับประรดกระป๋องต่อปัจจัยทางด้านแรงงาน และเป็นการแสดงให้เห็น ว่า ต้นทุนทางด้านแรงงานในปัจจุบัน ยังคงมีปัญหาค่อนข้างน้อย และยังสามารถมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการผลิตอยู่ จนกว่าที่ต้นทุนทางด้านแรงงานจะเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 20

ส่วนทางด้านวัตถุประสงค์นั้น มีความไหวตัวต่อค่า DRC/SER หรือความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเป็นอย่างมาก เพียงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ก็จะทำให้การผลิตเริ่มจะไม่มี ความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบอีกต่อไป นั่นคือ จุดวิกฤตของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต่อปัจจัยวัตถุประสงค์นั้นเอง ส่วนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางด้านราคาผลผลิตในตลาดโลกนั้น ก็มีผลต่อความไหวตัว ของค่า DRC/SER หรือความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอย่างมาก เพราะ มีจุดวิกฤตอยู่ที่การ เปลี่ยนแปลงของปัจจัยเพียง ร้อยละ 2.75 ซึ่ง ณ จุดนี้ จะส่งผลให้การผลิตของอุตสาหกรรม นี้ไม่มี ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบอีกต่อไปแล้ว

สำหรับการไหลตัวของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในอุตสาหกรรมปลาหมึกกระป๋อง ต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยต่าง ๆ นั้น พบว่า การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่มีทิศทางเดียวกันกับการ ไหลตัวของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ คือ ปัจจัยทางด้านราคาผลผลิตในตลาดโลก แต่ ปัจจัยทางด้านต้นทุนแรงงาน วัตถุประสงค์ กลับมีผลต่อการไหลตัวของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ในทิศทางตรงกันข้ามกัน

ค่าความไหวตัวของปัจจัยต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมการผลิตปลาหมึกกระป๋องนั้น มีความ แตกต่างกัน คือ ปัจจัยทางด้านต้นทุนแรงงานนั้น มีผลต่อความไหวตัวของค่า DRC/SER หรือ ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตน้อยมาก คือ การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางด้านต้น

ทุนแรงงานนี้ไม่ค่อยมีผลต่อค่า DRC/SER นัก จะสามารถส่งผลให้ค่า DRC/SER = 1.00 หรือ เริ่มจะไม่มีควมได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเมื่อปัจจัยทางด้านต้นทุนแรงงานนี้มีการเปลี่ยนแปลงถึงร้อยละ 80 ซึ่งตรงข้ามกับปัจจัยทางด้านวัตถุดิบและราคาผลผลิตในตลาดโลก ที่มีผลต่อความไหวตัวของค่า DRC/SER มาก คือ การเปลี่ยนแปลงเพียงร้อยละ 10 ของปัจจัยทางด้านวัตถุดิบ และมีจุดวิกฤตอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงเพียงร้อยละ 5.5 ของราคาผลผลิตในตลาดโลก ซึ่งส่งผลให้การผลิตในอุตสาหกรรมปลาทุ่นำการระบ่งนี้ เริ่มจะไม่มีควมได้เปรียบโดยเปรียบเทียบแล้ว

สรุปได้ว่า ทั้งในอุตสาหกรรมการผลิตสับปะรดกระป๋องและปลาทุ่นำการระบ่ง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไหวตัวของควมได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเรียงลำดับจากน้อยที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านต้นทุนแรงงาน รองลงมาได้แก่ ปัจจัยทางด้านวัตถุดิบ และราคาผลผลิตในตลาดโลก ตามลำดับ

ดังนั้น จึงควรที่จะทำการศึกษา และติดตามการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไหวตัวของ ค่า DRC/SER หรือค่าควมได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากที่สุด เพื่อจะได้หาทางป้องกัน และแก้ไขได้ทัน หากเกิดการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า ค่าควมได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตของอุตสาหกรรมทั้งสองจะลดลง หรือมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่อุตสาหกรรมทั้งสอง ก็ยังคงมีควมได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและกำไรในการผลิต คือ มีการใช้ต้นทุนทรัพยากรภายในประเทศน้อยกว่ามูลค่าเพิ่มที่หาได้จากต่างประเทศ หรือรายรับที่ได้จากการส่งออกสินค้าชนิดนั้น นั่นคือยังคงคุ้มในการผลิต และจากการที่การส่งออกของอุตสาหกรรมทั้งสองนี้ มีสัดส่วนการส่งออกที่สูง ดังเช่น การส่งออกสับปะรดกระป๋องของไทยซึ่งมีสัดส่วนตลาดในการส่งออกที่สำคัญ คือ ประมาณร้อยละ 50 ของการส่งออกทั้งโลก ดังตารางที่ 2.17 และการส่งออกปลาทุ่นำการระบ่งที่มีการส่งออกสูง ถึงแม้ว่าจะมีอัตราการขยายตัวที่ลดลงในช่วงนี้ก็ตาม ดังนั้น จึงควรที่จะส่งเสริมให้มีการผลิตในอุตสาหกรรมทั้งสองนี้ ต่อไป แต่ควรจะทำกรปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อค่าต้นทุนการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ เพื่อให้การผลิตในอุตสาหกรรมทั้งสองมีควมได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการที่อุตสาหกรรมลับประรดกระป๋องและปลาทุ่นำกระป๋อง มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบลดลง แต่ยังคงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตอยู่ จึงควรที่จะให้การส่งเสริมให้มีการผลิตต่อไป แต่จะต้องมีการปรับปรุงการผลิตเพื่อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นดังที่กล่าวแล้วนั้น ทั้งนี้เนื่องจากความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ไม่หยุดอยู่กับที่เป็นพลวัต (Dynamic) สามารถที่จะสร้างขึ้นมาได้ และเปลี่ยนแปลงได้ ตามปัจจัยต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีการผลิต ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ทั้งทางด้านการผลิตสินค้า การเก็บรักษาวัตถุดิบ การพัฒนาการผลิตวัตถุดิบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตลอดจนบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง และมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้น

2. การลดต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตลง โดยการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในการผลิต เช่น ปัญหาทางด้านต้นทุนค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น ซึ่งสามารถที่จะแก้ไขปัญหาด้วยการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิต โดยการเพิ่มต้นทุนต่อหน่วยของเครื่องจักรในการผลิตเพื่อทดแทนแรงงานที่เริ่มขาดแคลน และมีต้นทุนต่อหน่วยสูง เป็นต้น

นอกจากการเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ยังสามารถที่จะทำการส่งเสริมในปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้การผลิตมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นอีกด้วย เช่น การให้การส่งเสริมทางด้านข่าวสารข้อมูลของสินค้านั้น ๆ ในตลาดโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวสารทางด้านราคาสินค้าในตลาดโลก ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการไหลตัวของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ทั้งนี้ เพื่อที่จะสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การพัฒนาสินค้า และกลยุทธ์ทางการตลาดได้ทันทั่วทั้งที่ หรือการที่รัฐบาลส่งเสริมให้มีสาธารณูปโภคที่มีคุณภาพ และทั่วถึง การส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันในการวิจัยและพัฒนาในด้านตัวสินค้า เป็นต้น

ดังนั้น การที่จะให้แต่ละอุตสาหกรรมทำการผลิตต่อไปหรือไม่นั้น นอกจากจะพิจารณาจากค่า DRC เปรียบเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนเงาอย่างเดียวนั้น ยังต้องทำการพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการผลิตนั้น ๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายในประเทศเอง หรือปัจจัยจากภายนอก โดยเฉพาะ ในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไหลตัว หรือการเปลี่ยนแปลงของความสามารถเปรียบเทียบเปรียบเทียบสูง เช่น ปัจจัยทางด้านราคาผลผลิตในตลาดโลก เพราะปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ จะส่งผลให้ค่า DRC และความสามารถเปรียบเทียบเปลี่ยนแปลงไปได้ในอนาคต เพราะฉะนั้น จึงควรที่จะมีการศึกษาถึงความสามารถเปรียบเทียบเปรียบเทียบ ในลักษณะที่เป็นพลวัต (Dynamic) ต่อไป เพื่อที่จะให้ทราบถึงทิศทางของการพัฒนาและวางแผนต่อไปในอนาคต